

Národní parky se považují všude ve světě za nejcennější, nejpozoruhodnější části přírody, za výkladní skříň místní ochrany přírody. Mají být – a také většinou jsou – spravovány úřadem zřízeným vládou státu, resp. jejím ministerstvem, a je jim věnována všestranná péče materiální i personální. Taková je teorie a ideál; a ačkoliv víme, že v řadě zemí na světě se tato teorie neshoduje tak úplně s praxí, je třeba přiznat všeobecnou snahu tohoto ideálu dosáhnout.

Zdá se, že v každé zemi, kde národní parky existují, stanovili pro ně politici a ochranáři trochu odlišné podmínky. Z toho vycházejí i rozdílné definice národního parku. Ve Spojených státech amerických např. už od r. 1916

chtějí „zachránit pro budoucnost něco z toho, co viděli první bílí osadníci při vstupu na kontinent“, zatímco v Anglii a Walesu jde v první řadě o „ochranu typické anglické krajiny, vhodné k rekreaci a poskytující ochranu přírodním zvláštnostem“. A mezi těmito krajnostmi leží celá řada definic, které se IUCN snaží srovnat do nějaké linie. Složitý úkol, když si představíme, v jak rozdílných podmínkách národní parky vznikají.

Před pětadvaceti lety, na jaře roku 1991, vyhlásila vláda ČR národní parky také u nás: dva z nich byly zcela nové, zřízené na území bývalých chráněných krajinných oblastí (Šumava a Podyjí), třetímu – Krkonošskému, vyhlášenému již r. 1963 – byly upraveny ochranné podmínky, aby lépe odpovídaly nově se rozvíjející ochraně přírody a krajiny. Nové ochranné podmínky už předznamenávaly připravovaný nový zákon o ochraně přírody a krajiny, který zásadně změnil fungování státních orgánů v ochraně přírody od r. 1992. Šlo o přesun pravomocí státní správy a o další důležité změny. Např. dnes se už považuje za zcela samozřejmé, že správy národních parků hospodaří na lesní půdě na území parku a jejich ochranného pásma; prosazení té věci však nebylo úplně jednoduché, jak jistě mohou pamětníci potvrdit.

V civilizovaných, hustě osídlených krajinách vzniká většina národních parků v horách. Hory jsou většinou řídkěji osídlené a extenzivněji využívané. Využití horské přírody je převážně lesnické nebo pastevecké, v obou

případech se zdá (často mylně), že jde o využití přátelské k divoké přírodě. Navíc mívají horské oblasti specifickou flóru i faunu, pro obyvatele nižších poloh exotickou, a vůbec je horská příroda atraktivní pro turisty svou morfologií. Nejinak je tomu i u nás, kde ze všech velkoplošných chráněných území v popularitě jednoznačně vedou ta horská: Krkonoše a Šumava především. Pozoruhodnou výjimkou je však národní park Podyjí.

Národní park Podyjí (spolu s NP Thayatal v sousedním Rakousku) je území nesmírně pestré, s vysokou biodiverzitou. Mnohokrát už bylo popsáno, čím vším je to území tak cenné; a určitě to ještě mnohokrát popsáno bude. Ale stojí za to si připomenout také to, že snaha o jeho ochranu byla prosazována usilovnou prací ochranářů po obou stranách státní hranice. Čeští a rakouští ochranáři zde vykonali rukou společnou velký kus práce. Bez součinnosti místních orgánů, vědeckých ústavů, ministerstev životního prostředí a v neposlední řadě i nevládních organizací by zde nikdy nevzniklo dílo, které se dnes už natrvalo zapsalo do historie evropské ochrany přírody.

Jestli jsou skutečně národní parky výkladní skříň ochrany přírody, pak Podyjí je výkladní skříň dobře upravená, která to, co ukazuje, má i uvnitř – „v regálech“. Nic nepředstírá, v klidu si hledí svého.

Tak ať jí to vydrží!

František Urban

První číslo vyšlo v roce 1946
Ochrana přírody 5/2016 Ročník 71
Vychází 6× ročně
Cena 39 Kč, roční předplatné 234 Kč
Časopis státní ochrany přírody
The Nature Conservation Journal

© AOPK ČR, 2016 Všechna práva vyhrazena.
Žádná část tohoto časopisu nesmí být reprodukována či šířena bez písemného souhlasu vydavatele.
ISSN 1210-258X
Evidováno MK ČR pod e. č. E 6001

Vydává
AOPK ČR, Kaplanova 1931/1, 148 00 Praha
a SJ ČR, Květnové nám. 3, 252 43 Průhonice
s podporou Správy Krkonošského národního parku, Správy NP Šumava, Správy NP Podyjí,
Správy NP České Švýcarsko

Šéfredaktor RNDr. Zdeněk Patzelt
Redakční rada RNDr. Libor Ambrozek ●
Mgr. Jiří Bašta ● prof. RNDr. Vladimír
Bejček, CSc. ● Ing. Karel Drbal ● Mgr. Svatava
Havelková ● Ing. Michael Hošek ●
doc. RNDr. Jakub Hruška, CSc. ●
Mgr. et. Mgr. Karel Chobot, Ph.D. ●
doc. RNDr. Ladislav Miko, Ph.D. ● JUDr. Svatomír
Mlčoch ● Ing. Jan Moravec ● RNDr. František
Pelc (předseda) ● Ing. Pavel Pešout ●
RNDr. Jan Plesník, CSc. ● RNDr. František
Pojer ● Ing. Martin Starý ● Ing. Jakub
Šafránek ● Ing. Martin Škorpík ● Mgr. Karolína
Šůlová ● RNDr. Alena Vopálková ●

Adresa redakce
Kaplanova 1931/1, 148 00 Praha 11 – Chodov
tel. 283 069 136, 283 069 111, fax 283 069 247
ochrana.prirody@nature.cz
www.casopis.ochranaprirody.cz
www.nature.cz

Distribuci pro předplatitele v ČR
jménem vydavatele zajišťuje firma SEND, s. r. o.,
Ve Žlíbku 1800/77, hala A3, 193 00 Praha 9;
tel. 225 985 235, GSM 777 728 757
send@send.cz, www.send.cz
Objednávky do zahraničí
vyřizuje Agentura ochrany přírody a krajiny ČR,
tel. 283 069 127
predplatne@nature.cz
Tisk Tiskárna Unipress, s. r. o.
Grafická úprava a sazba SITCON MEDIA, s. r. o.
Korektury Radmila Pavelková

Toto číslo vychází 27. 10. 2016

Kompletní čísla časopisu a podrobný seznam
literatury najdete s měsíčním zpožděním
na www.casopis.ochranaprirody.cz.

